

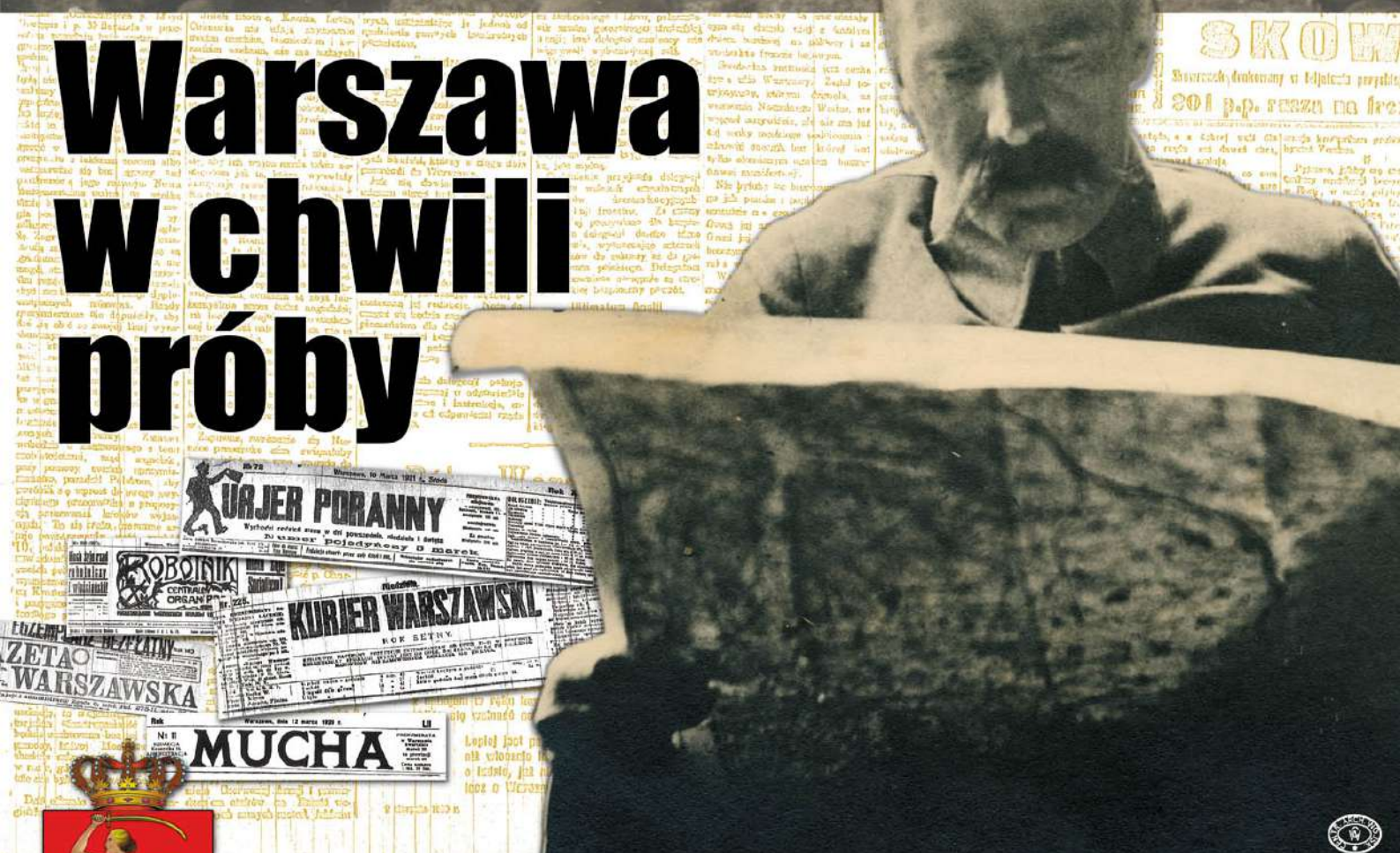

sierpień 1920

Warszawa w chwili próby

SKOW

Biuletyn...
201 p.p. raz w tygodniu

Honorowy
Patronat
Prezydent
m.st. Warszawy

stowarzyszenie
wolnego słowa
www.sws.org.pl

GÓRNOŚLAZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

Przez lud - dla ludu
Tytuł nr. 1049.

KATOLIK

Przez lud - dla ludu
Przez lud - dla ludu

Wielki strach bolszewi!
Bolszewi strachają się wrota do Warszawy...
Wielki strach bolszewi!
Bolszewi strachają się wrota do Warszawy...
Wielki strach bolszewi!
Bolszewi strachają się wrota do Warszawy...

Nowiny Kacioborskie

Pismo dla ludu polsko-katolickiego.

3-ci maj.

Gwiazdka Cieszyńska

Pismo poświęcone wiadomościom politycznym, naukowym i zabawnym.

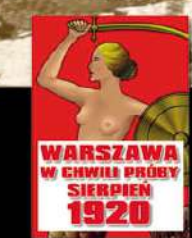
3-ci maj.

Polowania polsko-czeskie.
W polowaniu polsko-czeskim...
3 czechy narodziły się w Wierach.
Wierach narodziły się trzy czechy...
Bolszewicy.
Bolszewicy...
Polonia a Górný Śląsk.
Polonia a Górný Śląsk...

Płonące granice

Wojna polsko-bolszewicka wybuchła w lutym 1919 r. i przez pierwszy rok zmagania militarne przynosiły przeważnie sukcesy stronie polskiej (zajęcie Dyneburga na Łotwie, Wilna, Nowogródka, Mińska Białoruskiego). Front na wschodzie, odległy od Warszawy i dość stabilny, nie wzbudzał niepokoju Warszawiaków. Na opanowanym przez Wojsko Polskie Kresach Wschodnich życie administracyjne i polityczne wyczuła odezwa Józefa Piłsudskiego *Do mieszkańców byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego* oraz Zarząd Cywilny Ziem Wschodnich. Tymczasem gazety z zachodnich i południowych części Polski bardziej interesowały się zatargiem z Czechami, Niemcami i Ukraińcami ■

ZDJĘCIE Wilno, plac przed katedrą, 19 kwietnia 1919 – Jednostka artylerii Wojska Polskiego po wkroczeniu do miasta. Walki o Wilno trwały do 21 czerwca. Odmocnioną pomoc zdobywcom okazał mieszkańcy miasta chwytając za broń. Gdy pod wieczór 21 kwietnia do Wilna przyjechał Naczelnik Państwa Józef Piłsudski, mieszkańcy tłumnie wylegli na ulice, by cieszyć się z wyzwolenia. (CAW)

1920 – Noworoczne nadzieje

Nowy Rok 1920 Warszawiacy powitali z nadzieją na stabilizację Polski w jej nowych korzystnych granicach. Stołeczne gazety, bez względu na orientację polityczną wierzyły, że w granicach odrodzonej Ojczyzny będzie Górny Śląsk, Śląsk Cieszyński oraz pokaźna część Warmii i Mazur, o czym miały zadecydować plebiscyty. Głęboko ufano, że okres 123 lat zaborów (a nie 125 jak chce plakat) minęły bezpowrotnie i wskrzeszona Rzeczpospolita odzyska też Kresy Wschodnie ■

ZDJĘCIE Zima 1920 – Oddział polskiej piechoty w rejonie Dyneburga na Łotwie. Polacy na prośbę łotewskiego rządu wspomogli ten mały kraj w jego walce z bolszewikami. Największym sukcesem Wojska Polskiego w tej kampanii było wyparcie Armii Czerwonej z Dyneburga. (CAW)

KURJER POZNAŃSKI
 Wzrosty w wojnie polsko-ukraińskiej. Wojska polskie w Kijowie.

DZIENNIK BIAŁOSTOCKI
 Wzrosty w wojnie polsko-ukraińskiej. Wojska polskie w Kijowie.

KURJER PŁOCKI
 Organ Polityczno-Społeczny Ziemi Mazowieckiej.
 Płock, Wtorek dnia 11 Maja 1920 r.

WOLNOŚĆ BOLSZEWICKA
 Illustration of a man in a red suit sitting on a pile of skulls, with a skull in the background.

KURJER PŁOCKI
 Organ Polityczno-Społeczny Ziemi Mazowieckiej.
 Płock, Wtorek dnia 11 Maja 1920 r.

Na Kijów!
 W kwietniu doszło do podpisania porozumienia polsko-ukraińskiego, na mocy którego Wojsko Polskie wspólnie z oddziałami atamana Semena Petlury miały ruszyć na bolszewików i zająć Kijów.

Szczegóły zdobycia Kijowa
 Komunikat Polskiego Sztabu Generalnego.

Zdobycie Rzeczyca, Braclawia, Tulczyna i Jampola.
 Komunikat Polskiego Sztabu Generalnego.

WARSZAWA W CHWILĘ PRÓBY
 SIERPIEN 1920

ZDJĘCIE Związał na Wołyniu, 24 kwietnia 1920 – Obozowisko 5. Pułku Piechoty Legionów nad Słuczą, w tle zamek Ostrogskich. Następnego dnia miała rozpocząć się operacja kijowska. Miejsca koncentracji wojsk sprzymierzonych od stolicy Ukrainy dzieliło ponad 200 kilometrów. Cel wyprawy osiągnięto 7 maja. (CAW)

Odezwa atamana Petlury

Jednocześnie z odezwą Naczelnego Wodza do mieszkańców Ukrainy, podana w przedostatnim numerze „Żołnierza Polskiego”, ukazał się następujący manifest atamana Petlury.

Narodzisz się Ukrainy!

Cierpienie droga toczą się twoje dzieci. Oto już trzy lata mija, jak usiłujesz zaprowadzić ład w swojej Republice, zdobyć dla siebie wolność, równość i niepodległość, walcząc z czerwonymi niejeźdźcami — moskiewskimi bolszewikami. Złożyłeś wielką ofiarę na polu walki. Zniszczone sioła, ruina gospodarstwa, krew niewinnych, łzy wylane po zabitych i zameczonych przez bolszewików ojcach, matkach i siostrach, niezliczone szeregi samotnych mogił na całym obszarze Ukrainy — oto wyniki walki najlepszych twoich synów o najświętsze ideały ludzkości.

Latem, roku zeszłego — zwycięska armia nasza wkroczyła do serca Ukrainy, do zlotogłowego Kijowa, lecz drugi wróg nasz — również moskiewski, czarny imperialista, niedobitek rosyjskiego caratu Denikin — wyszukując rosyjską orjontację galicyjskiego dowództwa, skłonił je do odstąpienia od hasła niepodległości Ukrainy. I oto armia galicyjska, oszukana przez swych wodzów, przechodzi na stronę naszego wroga, stawiając armię nadnieprzańską w położenie bez wyjścia, prawie katastrofalne.

tem sam
ukraiński
w swe r
to drogi,
wolnego

Bez względu
R. L. po
wanta w
o wywo
wojną od
Ludowa
wolnym

Unia
o UKI

Stać
ciś), który
Wechodni
wódz, atam
mierzeń

TYGODNIK ILLUSTROWANY

UNA TWATY

POC. JONASZ GABRZY

Wojna cywilizacji

Najbliższym sojusznikiem Polski był ataman Semen Petlura stojący na czele powstającego republikańskiego państwa ukraińskiego. Poparty nas także: Łotwa i antysowiecko nastawieni Rosjanie pod politycznym przywództwem Borysa Sawinkowa. W swych gazetach, sojusznicy z podziwem i nadzieją spoglądali na Polskę. „Tygodnik Ilustrowany” przedstawiał wojnę polsko-bolszewicką jako starcie dwóch światów. Polska reprezentowała świat zachodniej cywilizacji, pełnej humanizmu i chrześcijańskich wartości. Może dlatego, powszechnie wierzono, że po naszej stronie aktywnie wystąpią państwa Ententy. „Mucha” przestrzegała jednak, przed zbytnią ufnością, pokazując, że niektórzy sojusznicy mają własne interesy ■

Срѣдн. 18 Август

ЗА РОДИНУ И СВОБОДУ

„За волю и славу”
РАТНИКОМЪ И ВОЙСКИМЪ

Русская демократическая газета. № 1.

Большинство мут.

Крупные удачи армий ген. Брандеса.

GAZETA WARSZAWSKA

Адresa redakcji i administracji: Łódź 5, telef. nr 375-11, adre. 26-38, eksp. 290-01

My, Rosjanie a sprawa Ukrainy

№ 11

MUCHA

Wydawanie: Sobota, 12 sierpnia 1920 r.

GAZETA WARSZAWSKA

Адresa redakcji i administracji: Łódź 5, telef. nr 375-11, adre. 26-38, eksp. 290-01

My, Rosjanie a sprawa Ukrainy

WARSZAWA
W CHWILĘ PRÓBY
SIERPIEŃ
1920

ZDJEKIE PO LEWEJ Miejsce postoju sztabu 4. Armii, 17 sierpnia 1920 – Dowódca armii gen. Leonard Skierski informuje oficerów francuskich o przebiegu pościgu za bolszewikami (na zdjęciu m.in. szef Francuskiej Misji Wojskowej w Polsce gen. Paul Henrys). (CAW)

ILUSTRACJA PO PRAWIEJ General Józef Haller, fragment plakatu „Wstap do wojska broń Ojczyzny”. (MWP)

WARSAWA, ŚRODA 21 LIPCA 1920. Nr. 100.

ŻOŁNIERZ POLSKI

PISMO POŚWIECONE CZYNOWI I DOLI ŻOŁNIERZA POLSKIEGO

REDACJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, WIERZBNOVA No. 8. TELEFON: 638 WOL. CENA 1 RBL.

Dlaczego się cofamy?

Zabierzcie sobie uwagę, niebezpieczeństwo grozi nam z przodu, niebezpieczeństwo grozi nam z przodu, niebezpieczeństwo grozi nam z przodu...

Do tegoż zwycięstwa i błask do odzyskania, zwycięstwa zwycięstwa, zwycięstwa zwycięstwa, zwycięstwa zwycięstwa...

Wierzę i politycy, wierzę i politycy, wierzę i politycy, wierzę i politycy...

Żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze...

Do was, do was, do was, do was, do was, do was...

Wierzę i politycy, wierzę i politycy, wierzę i politycy, wierzę i politycy...

Żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze...

Do was, do was, do was, do was, do was, do was...

Wydawnictwo „Żołnierz Polski”

ŻOŁNIERZ POLSKI

WARSZAWA, ŚRODA 21 LIPCA 1920. Nr. 100.

Żołnierz Polski, Żołnierz Polski, Żołnierz Polski...

Do was, do was, do was, do was, do was, do was...

Wierzę i politycy, wierzę i politycy, wierzę i politycy, wierzę i politycy...

Żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze...

Do was, do was, do was, do was, do was, do was...

Wydawnictwo „Żołnierz Polski”

ŻOŁNIERZ POLSKI

WARSZAWA, ŚRODA 21 LIPCA 1920. Nr. 100.

Do was, do was, do was, do was, do was, do was...

Wierzę i politycy, wierzę i politycy, wierzę i politycy, wierzę i politycy...

Żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze...

Do was, do was, do was, do was, do was, do was...

KORBEL WAKOZYŚSKI.

O tem, jak Śmierć czytała „Żołnierza Polskiego”

Jadła Śmierć, jadła Śmierć, jadła Śmierć, jadła Śmierć...

Do was, do was, do was, do was, do was, do was...

Wierzę i politycy, wierzę i politycy, wierzę i politycy, wierzę i politycy...

Żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze, żołnierze...

Do was, do was, do was, do was, do was, do was...

TELEGRAMY WŁASNE. Przewrót w Moskwie!

Gdańsk.

Czechy a Sowjety.

WIA UKRAJINIE. PRZED PLEBISCYTEM.

WARSZAWA W CHWILI PRÓBY SIERPIENIA 1920

Ojczyzna w niebezpieczeństwie

Miesiąc po zajęciu Kijowa, Polacy i sojusznicy oddziały ukraińskie zostały z niego wyparte. Gazety warszawskie początkowo nie dostrzegały w tym fakcie jakiegos zagrożenia. „Rzeczpospolita” w swym inauguracyjnym numerze twierdziła nawet, że to bolszewicy mieli kłopoty – Trocki zginął, a Lenin musiał uciekać. Już dwa tygodnie później ta sama gazeta na pierwszej stronie woła *Ojczyzna w niebezpieczeństwie!* Na początku lipca „Wyzwolenie” umieszcza artykuł *Obywatelu!*, w którym ostrzega przed zagrożeniem. Ciężka sytuacja jest już jasna dla wszystkich, i dlatego „Żołnierz Polski” uspokajająco odpowiada na tytułowe pytanie *Dlaczego się cofamy*. Jednakże obawy są pogłębiane przez fatalne informacje o plebiscycie na Warmii i Mazurach, o konferencji w Spa i o dalszym cofaniu się Wojska Polskiego ■

DOBROŃ!

WRÓG W GRANIC OJCZYZNY! WSTĘPUJ DO ARMII OCHOTNICZEJ!

ZDJĘCIE GÓRNE Lipiec 1920 – Polska piechota rozbudowuje pozycje obronne w oczekiwaniu na zbliżające się oddziały Armii Czerwonej. (CAW)

ZDJĘCIE DOLNE Linia frontu, przedpola Radzimina, połowa sierpnia 1920 – Stanowisko austriackiego 8 mm ciężkiego karabinu maszynowego Schwarzlose M.7/12 na polskich pozycjach obronnych. (CAW)

Robotnik
CENTRALNY ORGAN PPS
WARSZAWA

Wydawca: Władysław Gomułka
Redaktor naczelny: Józef Piłsudski
Załącznik: 200 kopert
Cena: 20 kopert

Wobec żywej robotnicy
Włoszanki

Wydawca: Władysław Gomułka
Redaktor naczelny: Józef Piłsudski
Załącznik: 200 kopert
Cena: 20 kopert

По жертвуем билизну Червоноармієвці
— зничим тифозну пошесть в Червоній
армії і тим зміцнимо Революційний фронт

ТИФОЗНА ВОША В ЧЕРВОЇЙ АРМІЇ
БУДЕ ЗАБИТА ПОЖЕРТВОЮ БІЛИЗНИ

PRZEGLĄD GOSPODARCZY
ORGAN CENTRALNEGO ZWIĄZKU POLSKIEGO PRZEMYSŁU, GÓRNICICTWA, HANDELU I FINANSÓW

Wydawca: Edward Rossa
Redakcja: Administracja Chmielna 2, tel. 62-80 i 273-44

Redaktor naczelny: Edward Rossa
Redaktorzy: Józef Piłsudski, Józef Gomułka, Józef Piłsudski, Józef Gomułka

Cena: 20 kopert

WYZWOLENIE
Pismo tygodniowe, polityczne, społeczne i gospodarcze.

ORGAN POLSKIEGO STRONNICTWA LUDOWEGO.
Kamień Północny, Instytut Wydawniczy „Wiedza”

Wydawca: Władysław Gomułka
Redaktor naczelny: Józef Piłsudski
Załącznik: 200 kopert
Cena: 20 kopert

SMIERĆ ŻOŁ

Wielki tyfus w Armii Czerwonej...
Wielki tyfus w Armii Czerwonej...
Wielki tyfus w Armii Czerwonej...

Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów

Do wszystkich przemysłowców i kępow polskich.

Gdy cały naród jednoczy się w obronie swego bytu, niema siły, która go zmiażdży. Niech więc w ów dzień, w dniu wielkiej próby nie zbłądną ani jednego przemysłowca, ani jednego kupca, posiadającego w swoich rękach prawdy słowo Ojczyzny, niech każdy z nas spełni swój obowiązek — stać na froncie, mieć odwagę, się do dyspozycji instytucji wojskowych i w przemysle wojennym. Ci, którzy nie zostaną zżyty, muszą oddać swój wkład do podtrzymania życia gospodarczego kraju.

Należy także stać na polu pracy państwowego, który opiera się na pracownikach w przemyśle wojennym. Ci, którzy nie zostaną zżyty, muszą oddać swój wkład do podtrzymania życia gospodarczego kraju.

SERV

Wielki tyfus w Armii Czerwonej...
Wielki tyfus w Armii Czerwonej...
Wielki tyfus w Armii Czerwonej...

Wszystko dla frontu

W lipcu polska gospodarka coraz boleśniej odczuwała skutki wojny. „Wyzwolenie” podawało, że z powodu chwilowego braku papieru w Warszawie musi ograniczyć objętość pisma. Stołeczne gazety, niezależnie od reprezentowanych poglądów, ujednoliciły cenę na 3 marki. Sytuację pogarszały strajki pozostających pod wpływem propagandy komunistycznej związkowców z Anglii, Czechosłowacji i Gdańska, którzy utrudniali dowóz zaopatrzenia dla walczącej Polski. Sporadycznie strajki wybuchaly także w kraju, w Bydgoszczy z powodu strajku cecerów, tamtejszy „Dziennik” ukazał się w formie ulotki. Rząd powołał Komitet Wojskowo-Gospodarczy odpowiedzialny za ciągłość dostaw dla armii. Do połowy XX wieku tyfus plamisty towarzyszył każdej prawie wojnie. Ta przenoszona przez wszy choroba dziesiątkowała szeregi armii, nie szczędząc też ludności cywilnej. W 1920 r. tyfus szczególnie dawał się we znaki spustoszonej rewolucji Rosji. Bolszewickie władze Ukrainy apelowały do ludności: *Ofiarujmy bieliznę żołnierzowi Armii Czerwonej — niszcząc tyfus w Armii Czerwonej wzmocnimy Rewolucyjny Front*

Dziennik Bydgoski
Nr. 159 Bydgoszcz, wtorek 6 lipca 1920 Rok 13

S. n. Pior Starobinski
Wielki tyfus w Armii Czerwonej...
Wielki tyfus w Armii Czerwonej...

Sp. Ergle Kempler
Wielki tyfus w Armii Czerwonej...
Wielki tyfus w Armii Czerwonej...

Strejk cecerów w Bydgoszczy
Wielki tyfus w Armii Czerwonej...
Wielki tyfus w Armii Czerwonej...

ZDJĘCIE GÓRNE Okolice Warszawy, 17 sierpnia 1920 – Czołgi Renault FT-17 grupy manewrowej działającej na kierunku Mińsk Mazowiecki. Polskie wojska pancerne w 1920 r. liczyły 120 czołgów, z którymi przybył z Francji generał Józef Haller. (CAW)

ZDJĘCIE DOLNE Warszawa, lotnisko na Siekierkach, sierpień 1920 – Piloci 13. Eskadry Myśliwskiej zapoznają się z przydzielonymi rejonami ataku. W czasie odwrotu bolszewików spod Włocławka i Płocka Albatrosy D.III (Oef) 13. Eskadry zadały poważne straty kawalerii Gaj Chana. (CAW)

Nr 13 SPORTOWIEC Str. 3

Bieg Belwederski.

1. 2 i 3 wstąpił obok na fotografii. Dabrze miejsca zajęła "Korona". Akademy i uczniowie przyjęli, jakie zgłoszono przez Polsk. Komit. Olimpijski, Ks. Stefan Lubomirski, wręczył zwycięzcy wspaniałą puchar srebrny, dar Komitetu. Ogółem przysłało do niego kilkadziesiąt zawodników w "chomątach".

Cały bieg wypadł wspaniale.

Prezes Polskiego Komitetu gier Olimpijskich książe S. Lubomirski wręcza zwycięzcy puchar wędrowny.

Z międzynarodowych zawodów w Parc de Prince w Paryżu. Bieg 100 m. wygrywa w 11¹/₆ sek., J. Kwiatkowski (Polska), z białym Orłem na piersiach

POLSKA NA MIĘCIMIOLIMPIADĘ

POLSKI KOMITET IGRZYSK OLIMPIJSKICH
POD PRZESKRASZANIEM
NACZELNIKA PAŃSTWA
4 - 11 - 1920
TYDZIEŃ SPÓŁNOŚCI

Okopy zamiast stadionów

Igrzyska olimpijskie bez Polski. Po odzyskaniu niepodległości zaczęły masowo powstawać organizacje sportowe, między innymi Polski Komitet Igrzysk Olimpijskich, który przygotowywał kadre polskich sportowców do igrzysk w Antwerpii. Niestety w lipcu 1920 r. przygotowania te przerwano, a całą sumę przeznaczoną na olimpijczyków przekazano na potrzeby frontu. Na igrzyska w Antwerpii Polacy więc nie pojechali, a zawodnicy zamiast strojów sportowych przywdziali mundury. W Warszawie nieliczne zawody sportowe, jak Bieg Belwederski, łączone były z kwestą i odbywały się pod hasłami patriotycznymi. Gazety sportowe przestały wychodzić. Wyjątkiem był Górny Śląsk, gdzie polski sport miał ważne zadanie – zachęcić do głosowania w plebiscycie za Polską

Rocznik I. Lipiec, sierpień, wrzesień 1920. Zeszyt 7-9.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Miesięcznik poświęcony higienie szkolnej i wychowaniu fizycznemu ciąg dalszy „Ruch” (Warszawa 1906-1914, zał. ś. p. Wł. R. Kozłowski)

Organ Rady Wychowania Fizycznego i Kultury Cieleśnej, Polskiego Związku Sokolego, Polskiego Związku Towarzystw Wioślarskich, Sekcji Wychowania Fizycznego Tow. Nauczyc. szkół wyższych; polecony do przedplaty drużynom przez Związek Harcerstwa Polskiego, poparty zaśkłem Ministerstwa Zdrowia Publicznego, polecony bibliotekom szkół państwowych i prywatnych i lekarzom szkolnym przez Ministerstwo W. R. i O. P. i Depart. Oświecenia Min. b. zab. praskiego.

Redaktor naczelny:
Prof. dr. Bieg Piasecki, Poznań, ul. Chłopska 30.
Komitet redakcyjny

Znaczenie igrzysk olimpijskich dla rozwoju sportu w wojsku Polskiem

WARSZAWA W GWIEZI PRÓBY SIERPIEŃ 1920

ZDJĘCIE Warszawa, ul. Foksal, 28 sierpnia 1920 – Odjazd na front członków Oddziału Wartowniczego Warszawskiego Towarzystwa Wioślarskiego sprzed siedziby klubowej. Sportowcy ochraniał transport z darami dla Dywizji Strzelców Podhalańskich. (WTW via Ryszard Lucjan Kobendza)

CHWILA
Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych
REDAKCJA I ADMINISTRACJA LWÓW, PASAŻ HAUSEMANA 3. I P.
Kawalerzysta poczta opłacony ryzałem.
Rok II, 2 sierpnia 1920

Za morze.
(C) Jechał i jeden warszawski opłata o brzozy wywiał i Kreszówkami Urzędu emigracyjnego w sprawie emigracji Żydów z Polski Wywiad swobodnie kilka interesujących czyżbyż...
Komunikat sztabu generalnego
Sytuacja wojenna.
Lwów 31 lipca 1920
Sytuacja na froncie nielokalnie korzystna...
Komunikat
Kawalerzya bolszewicka, pobita w okolicy Lwowa, coła się cignęła przez Seretę...
Rozkaz Ministerstwa Spraw Wojskowych w sprawie ekscesów antyżydowskich.
Warszawa (Poz.) Ministerstwo Spraw Wojskowych Komunikat...
Do dotychczasowych rozkazów...
W sprawie ekscesów antyżydowskich...
Przez cały czas wojny...
Wobec tego...
Żydzi spełniają swój obowiązek obywatelski...
Narodowy Klub Żydowski Polaków Sejmowych przy Tymczasowej Żydowskiej Radzie Narodowej.

MUCHA
Wydawca: Władysław...
Cena: 10 groszy...

Hajnt
דיינט
פריינטן בעקומט דיימשהאנד די שרייב-דיינגען
פריינטן בעקומט דיימשהאנד די שרייב-דיינגען
פריינטן בעקומט דיימשהאנד די שרייב-דיינגען

Odezwa syonistycznych postów sejmowych.
Żydzi
Polska w niebezpieczeństwie z ręki wroga i poludnia idzie strasliwy widok. Z dnia na dzień rośnie niebezpieczeństwo, groźne wolności i niepodległości państwa, które manifestowało po 150 latach niewoli i pragnęło wolności.
Po całym kraju rozlega się poetyjny głos, wzywający Naród, wszystkich obywateli do obrony kraju, jego wolności i niepodległości. Różni z wszystkich obywateli zarzucają się i my, Żydzi, do spełnienia obywatelskich i państwowych obowiązków. Nie ustaliśmy ani jednego słowa, któreby do nas było słyszane, którzy kazali nam zapomnieć wszystkich dotychczasowych, które by nas wstrząsnęły, prawdy i zgody, do sprawiedliwego ukształtowania stosunków wewnątrz. Przeciwnie: z rozmaitych stron, słyszemy nadal wciąż jeszcze słowa nienawiści, rzucają na nas wciąż jeszcze kalumnie i oszczerstwa.
Żydzi! My, nie zapomnieliśmy, czymy winni krajowi, w którym mieszkamy, nad którego

ZWYCIEŻTWO
OD NAS ZALEŻY
DO BRONI!
NA FRONT!

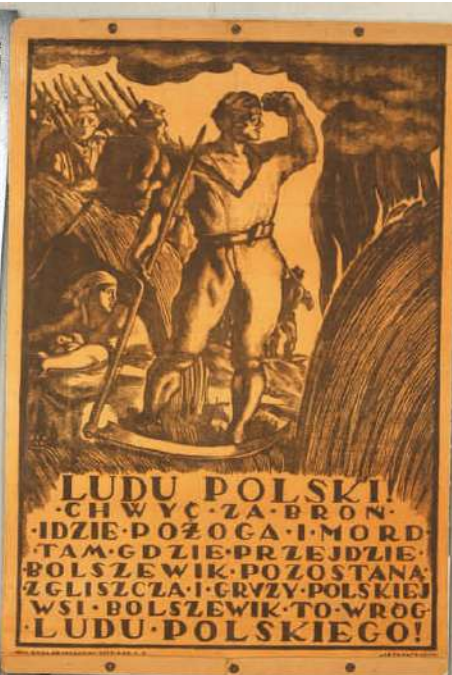
Żydzi nasi i nie nasi

W wielu za kłeski obwiniali Żydów. Pożywkę takiemu pogładowi dawała postawa biedoty żydowskiej, popierającej – zwłaszcza na Kresach – czewonoarmistów. Wypominano też Żydom, że rewolucją kierował Lew Trocki, a współtwórcą Komitetu Rewolucyjnego Polski byli Feliks Kon i Józef Unszticht. Dlatego też na niektórych plakatach namalowani bolszewicy mieli często semickie rysy twarzy i występowali z gwiazdą Dawida. Taki pogląd był jednak uproszczeniem, bowiem gazety żydowskie (np. „Hajnt” – pisany w jidisz i polskojęzyczna „Chwila” czy „Kurier Nowy”) nawoływały do obrony Polski. Żydowscy postulowie w Sejmie RP i większość rabinów z lękiem przyjmowała bolszewickie porządki. Ciesząc się szacunkiem warszawiaków wiekowy rabin Abraham Perlmutter był wręcz wzorem obywatelskiego postępowania ■

ZDJĘCIE GÓRNE Warszawa, lato 1920 r. – Reprezentanci ortodoksyjnych Żydów chlebem i solą witają Józefa Piłsudskiego. (SWS)
ZDJĘCIE DOLNE Białystok, przełom lipca i sierpnia 1920 r. – Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polskiej Republiki Rad, tak zwany Polrewkom, miał być rządem Polski pod władzą bolszewików. W środku siedzą (od prawej) Józef Unszticht, Feliks Kon, Julian Marchlewski, Feliks Dzierżyński. Ks. Julian Unszticht, rodzony brat Józefa, za zasługi dla odzyskania wolności otrzymał z rąk Prezydenta RP Krzyż Niepodległości. (CAW)

WARSAWA
W CHWILĘ PRÓBY
SIERPIEŃ
1920

PPS na obszarach zajętych przez bolszewików

(Telefogram od Komitetu „Naprzód”)
 Warszawa, 5 sierpnia.
 Centralny Komitet Wykonawczy PPS ogłosił następującą odezwę do organizacyjnej milicji zajętych przez wojska bolszewickie:
 „Dopóty z Rosją nie będzie zawarty pokój na zasadach nieuznawiając Polski, PPS będzie prowadzić walkę obronną. W zajętych przez rządy bolszewickie obszarach PPS musi prowadzić politykę wrogo okupacji i najazdowi. Celem jej musi być praca ze wszystkich sił i szlachetnie

Robotnicy przeciw bolszewikom

Propaganda bolszewicka mówiła o wyzwoleniu Polski spod jarzma panów, sugerując, że polski robotnik z wyęsknieniem czeka na przyście Armii Czerwonej. Była to nieprawda, Polska Partia Socjalistyczna jednoznacznie wspierała Wojsko Polskie. Gazety PPS wzywały do ochotniczego zaciągu, a krakowski „Naprzód” nawoływał do tworzenia na ziemiach zajętych przez bolszewików grup oporu. Podobnie czyni „Robotnik”, zamieszczając wskazania dla towarzyszy w miejscowościach zajętych przez najazd bolszewicki ■

ZDJĘCIE GÓRNE Płock, 18 sierpnia 1920 – Budowa barykady. W tym dniu mieszkańcy obronili Płock przed atakiem kawalerii Gaj Chana. (CAW)

ZDJĘCIE DOLNE Front po Warszawie, sierpień 1920 – Chwila wytchnienia, przyjechała kuchnia polowa, żołnierze polscy posilają się przed bitwą. (CAW)

BOHATEROWIE

FRONTU i Kawiarni

DO BRONII
Tęch przez Pionierów
Polski walczy
nie przestaje walczyć

Bój o Warszawę
Tęczy się w Warszawie
obrona się łudzi. I dlatego
nie może być kupa gwałtownie
wypracowanych na target

parucze i domby 3-go szwadronu 4 pułku ułanów
Stanisława Wołowskiego,
pomocnika drugiego szwadronu legat pułku
Teofila Skuratowicza
i stanów

1-go szwadronu: plutonowego Anasztaza Zareby
klasę Mariana Śliżakowskiego
klasę Zenona Naraszkowskiego
kaprala Stanisława Śliżakowskiego
star. klasę Eryka Lawera
stanów: Łucjana Demca
Franciszka Ojca
Cezarego Szymonaka
Teofila Skuratowicza
Michała Bedonwalskiego
Mariana Figury
Jana Olsobrowskiego
Stefana Szczęśliwego
2-go szwadronu: plutonowego
Józefa Maksa
stanów: Stanisława Puchawę
Zygmunta Karta
Kazimierza Gacha
Lechcia Kępcza
Michała Halasa
Jana Żelaznego
Młodszego Zdzisława
Anastaza Kolkowskiego
3-go szwadronu Kar. Masa: stanów: Franciszka Okiewskiego
Duchana Ostrowskiego

Wielki szlak bohaterstwa odnotowano w batalionie 4-go pułku ułanów. W 2000 przeszedł wcielony starszy, za którego zwycięstwa zostały przyznane polskie odznaczenia.

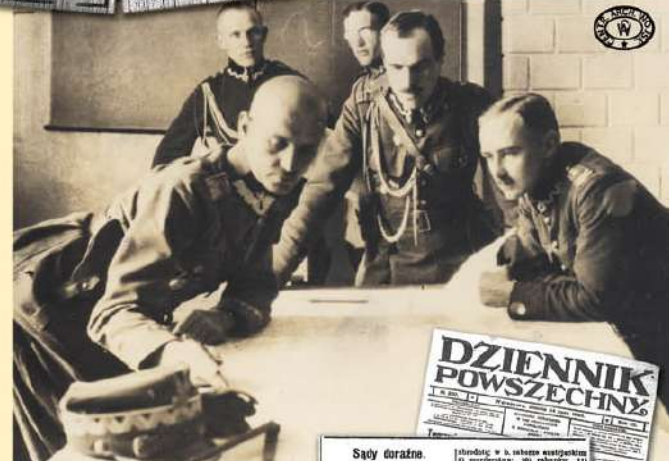
Dowodzący, oficerowie i ulani 4-go pułku.

Wróg u bram

Na początku sierpnia Warszawa przeżywała syndrom miasta atakowanego. Ceny ziemniaków w ciągu kilku dni wzrosły o 100%. Rosły ceny energii, biletów tramwajowych, opłaty komunalne. Państwo wprowadziło sądy doraźne i cenzurę prewencyjną. Powstał Urząd do Walki z Lichwą i Spekulacją. Zarekwirowano lornetki, łodzie, automobile i gołębie pocztowe, a żandarmeria i Straż Obywatelska robiły obławy na dezertersów. „Kurier Polski” podawał, że jednego tylko dnia w trakcie takiej akcji w parkach i kawiarniach, aresztowano ok. 600 mężczyzn. Wprowadzono także zakaz sprzedaży alkoholu, co zostało dobrze przyjęte przez rzadko zgadzające się z sobą gazety: „Robotnika” i „Kuriera Warszawskiego”. Gazety informowały o wyrokach śmierci wykonywanych na Cytadeli i o wielu internowanych, którzy, często nieświadomie, łamali prawa wojenne ■

Na szaniec Warszawy!
Wszyscy pod broń!
W bój — na zwycięstwo!

NA ZDJĘCIU Odcinek Wązowna-Emów, 16 sierpnia 1920 – Cienka czerwona linia. Tyraliera oddziałów 15. Dywizji Piechoty podczas natarcia na bolszewików. (CAW)

NA ZDJĘCIU Sztab 5. Armii, 13 sierpnia 1920 – Od lewej: gen. Władysław Sikorski, por. Rudnicki, por. Edward Ulanicki, mjr Roztworowski i ppłk Romuald Wolikowski podczas ustania planu natarcia na Modlin. (CAW)

W obronie stolicy

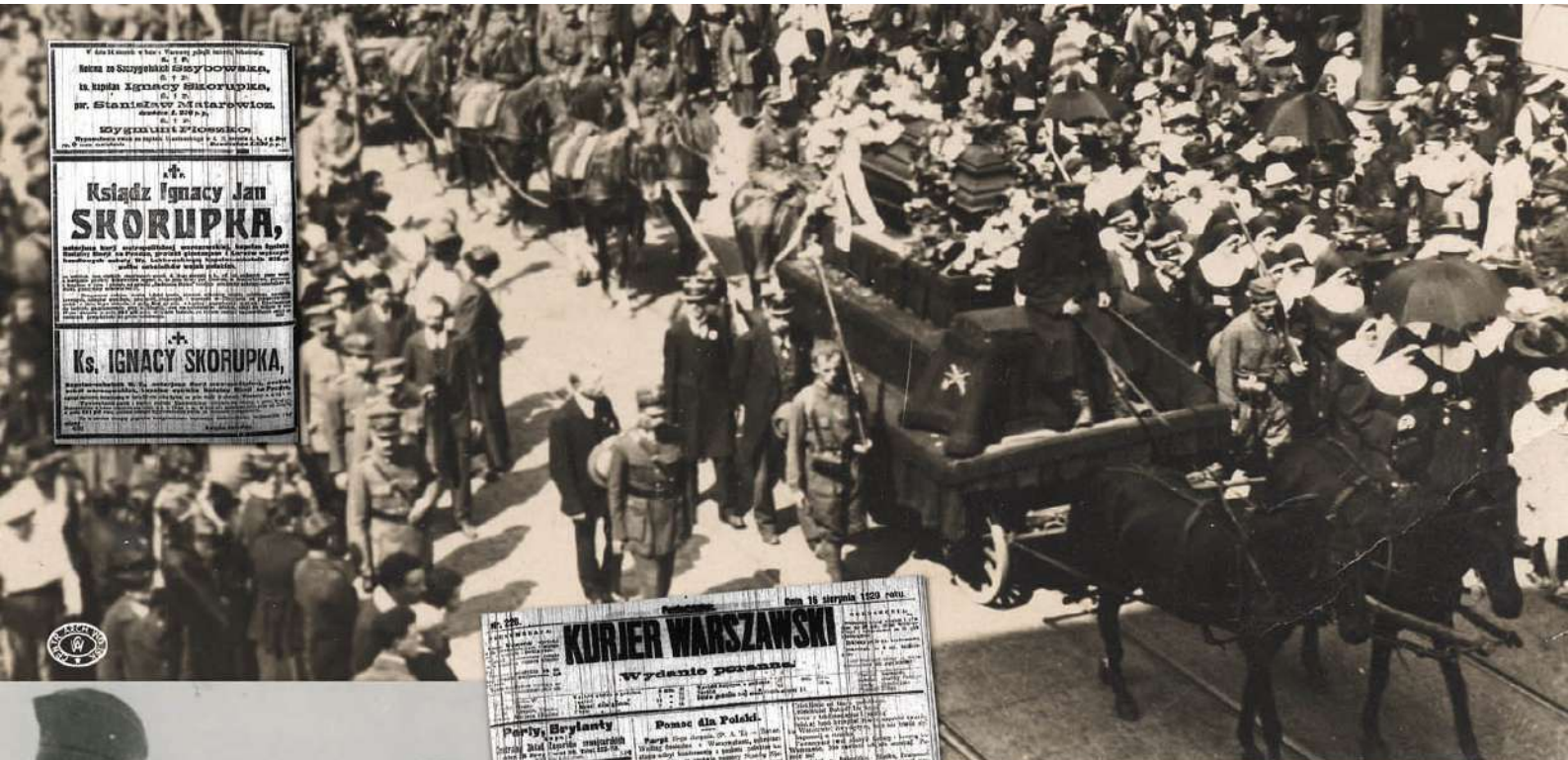
Na przełomie lipca i sierpnia sytuacja stawała się dramatyczna – Armia Czerwona nacierała na Warszawę. „Żołnierz Polski” pisze, że wycofywać się już dalej nie można. Nawet tygodnik satyryczny „Mucha” zachowuje powagę i nadtytułem woła: *Armii Ochotniczej Cześć!* Socjalistyczny „Robotnik” nawołuje do tworzenia Robotniczych Komitetów Obrony Warszawy, a „Kurier Poznański” wyzywa obojętnych na sprawy narodowe rodaków od tchórzy i zdrajców ■

ZDJĘCIE GÓRNE Warszawa, lato 1920 – Ewidencjonowanie ochotników zgłaszających się do Biura Werbunkowego. Niektórzy z nich byli niżsi od karabinu, warszawska młodzież masowo stawiała się do obrony Stolicy. (CAW)

ZDJĘCIE DOLNE Warszawa, Praga, sierpień 1920 – Warszawscy gimnazjaliści uzbrojeni we francuskie 8 mm karabiny Berthier Mle 07/15 wyruszają na linię frontu. (CAW)

W tym tygodniu w ławie...
Ksiądz Ignacy Jan SKORUPKA,
 Ks. IGNACY SKORUPKA,
 Ks. IGNACY SKORUPKA,

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
 (SZTAB GENERALNY)
 Warszawa, dnia 14 sierpnia 1920 r.
 B. pilnie!

ROZKAZ Nr. 71.

Wobec, iż rozpoczyna pod Warszawą i Modliem dążyć do...
 Albo zwycięstwo Ojczyzny i jej Narodu, albo cięła niechciała i nowa jarzmo ciska...
 Dostał ten dzień...
 Niech wszyscy wiedzą, że zwyciężyciel...
 Szef Sztabu Generalnego:
Rozwadowski m. p.
 General-porucznik.

ZDJĘCIE GÓRNE Warszawa, 17 sierpnia 1920 – Pogrzeb księdza Ignacego Skorupki i por. Downar-Zapolskiego. (CAW)

ZDJĘCIE DOLNE Miejsce postoju sztabu, sierpień 1920 – Naczelny Wódz Józef Piłsudski w rozmowie z gen. Edwardem Śmigłym-Rydzem (po prawej) i płk. Tadeuszem Kutrzebą. (CAW)

KURJER WARSZAWSKI
 Wydanie poranne
 19 sierpnia 1920 roku

Parły, Berylanty
Boj o Warszawę.
Wojna pod broń!

KURJER PORANNY
 Wianzele Mitucha
 Tragedja Zersty
 Wypędzenie band bolszewickich z Polski

DZIENNIK LUDOWY
 Nadzwyczajne wydanie
 Pomyślne walki na froncie.

KURJER LWOWSKI
 Wychodzi codziennie o godzinie 6 rano

Pogrom bolszewików

Mobilizacja Warszawiaków nie była nadaremna. Pozytcje pod Radzyminem utrzymano, a natarcie z nad Wieprza zadecydowało o klęsce Armii Czerwonej. Pierwsze komunikaty o zwycięstwie gazety podają 16 VIII. W następnych dniach tytuły na pierwszych stronach są coraz bardziej entuzjastyczne. Stołica mogła odetchnąć z ulgą. Stołeczna prasa obszernie informuje o szczegółach bitwy. Podawane są nazwiska bohaterów, którzy polegli w obronie Warszawy i sprawozdania z ich pogrzebów, które spontanicznie zamieniały się w patriotyczne manifestacje. Łamy warszawskich gazet wypełniają nekrologi... ■

GENERAL HALLER DO HARCERZY

Drogi Hancerze!

Na ten spacer pojechał z big
z wagonem jak pociąg w kierunku
Do tego chwytliwego hancerzów dębina
obronę zwinny chwytliwy spacer
w stronę wspaniałego zwycięstwa
długo opóźniony
Chciami mieć by dokoła wspaniałego
haci, hancerzów chwytliwych opłynie a
nigdy nie zapomni się chwytliwych
kawałek spaceru chwytliwych, hancerz
pawie z Bogiem na spacerze
Czerw.

1920

nr. 204. WYDAWANIE DZIENNE. Lwów, sobota 21 sierpnia 1920. Rok IV.

DZIENNIK LUDOWY

ORGAN POLSKIEJ PARTII SOCYALISTYCZNEJ

Dalszy pochód ofensywy polskiej.

Straszenie bolszewików z pod Płońsk. - Wierosławie Hara i Baga. - Sokółki, Brokocin, Białe, Kodyń zajęte. - Brzele gen. Skinielkiego wzięte 10.000 jeńców, 32 armat, 152 karabinów maszynowych, 1500 wozów. - Hłystki Radziemskiego pod Wierosławem.

Przewodniczący: J. Piłsudski

DZIENNIK BYDGOSKI

Wojna walczy ocałać (nie uciec!)

Góry Śląsk w ogniu.

TELEGRAMY:

Wobec do robotnika!

Przeciw Rosji sowieckiej odzyskać siłę!

Jutro może być za późno!

Zwycięzcy i pokonani

Gdy życie w Warszawie powracało do normy, wojna trwała dalej. Wraz z komunikatami o kolejnych zwycięstwach oręża polskiego, napływały też informacje o okrutnym postępowaniu bolszewików. Nie bez satysfakcji prasa odnotowywała, że żołnierze Armii Czerwonej przechodzą teraz ulicami Stolicy, ale jako jeńcy wojenni. Gazety w dalszym ciągu informowały o bohaterskiej postawie poszczególnych żołnierzy, jak i całych oddziałów, zwłaszcza formacji ochotniczych: hancerzy, studentów, robotników. Trochę w cieniu bitwy warszawskiej podawano wiadomość o wybuchu II Powstania Śląskiego ■

ZDJĘCIE GÓRNE Szosa pod Radzyminem, druga połowa sierpnia 1920 – Kolumna wziętych do niewoli żołnierzy Armii Czerwonej. (CAW)

ZDJĘCIE DOLNE Radzymin, po bitwie warszawskiej – Jeńcy sowieccy odpoczywają pod eskortą polskich żołnierzy. Uwagę zwraca fakt, iż czerwonoarmiści, w odróżnieniu od zdjęcia powyżej, są już bez butów – buty, podobnie jak karabiny, były towarem strategicznym, jeńcom je odbierano. (CAW)

Walka trwa

W październiku nastąpiło zawieszenie broni, a rozmowy pokojowe trwały przez kilka miesięcy. W marcu podpisano Traktat Ryski ustanawiający granice wschodnie II RP. Stolica zaczęła się zmagać z codziennymi problemami. Pamiętano jednak o dramatycznej obronie Warszawy w sierpniu 1920 r. Dwa dni przed podpisaniem pokoju na ekrany warszawskich kin wszedł film „Cud nad Wisłą”, a wojnę tę zekranizowali także Amerykanie. Przeszło miesiąc po podpisaniu pokoju, Józef Piłsudski spotkał się na Uniwersytecie Warszawskim ze studentami i pracownikami uczelni. Za liczny udział w ochotniczych formacjach podziękował akademikom, sam otrzymując doktorat honoris causa. Uroczystość w podniosłej atmosferze musiano jednak wcześniej zakończyć, bowiem Naczelnik Państwa otrzymał poufną informację, że za kilka godzin wybuchnie III Powstanie Śląskie. W sierpniu 1920 r. uwaga Polaków skoncentrowana była na Warszawie. Od nocy z 2 na 3 maja 1921 r. wszyscy spojrzeli na Śląsk. ■

NA ZDJĘCIU Warszawa, 2 maja 1921 – spotkanie Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego ze studentami i wykładowcami Uniwersytetu Warszawskiego. Podczas spotkania na Uniwersytecie, Józef Piłsudski wręczył rektorowi Janowi Karolowi Kochanowskiemu insygnia władzy akademickiej, a sam otrzymał doktorat honoris causa Wydziału Medycznego. Część profesorów i studentów przybyła na uroczystość jeszcze w mundurach wojskowych. (Muzeum Uniwersytetu Warszawskiego)

Kalendarium wojny polsko-bolszewickiej 1919-1921

1919

1 STYCZNIA – oddziały polskiej samoobrony opanowują Wilno, rozbrajając miejscowych komunistów, po tym jak wojska niemieckie opuściły miasto po przegranej wojnie światowej.

5 STYCZNIA – Armia Czerwona wkracza do Wilna. Represje wobec Polaków. **14 LUTEGO** – pierwsze starcia regularnych jednostek Wojska Polskiego z bolszewikami w Mostach nad Niemnem oraz w rejonie Berezki Kartuskiej. Starcia te zatrzymują operację „Cel Wisła” oddziałów Frontu Zachodniego Armii Czerwonej. **16 KWIETNIA**

– rozpoczęcie ofensywy, której celem jest wyzwolenie Wilna.

17 KWIETNIA – Polacy wkraczają do Lidy. **19 KWIETNIA** – Wojsko Polskie wkracza do Wilna i dzięki pomocy mieszkańców opanowuje większość miasta. **21 KWIETNIA** – Koniec walk o Wilno – ok. 18.00 do miasta przybywa Naczelnik Państwa Józef Piłsudski, witany na dworcu przez tłum rozentuzjasmowanych mieszkańców. **22 KWIETNIA**

– Józef Piłsudski wydaje odezwę do mieszkańców byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego, deklarując samostanowienie wszystkich narodowości. **1 SIERPNI** – rusza ofensywa wojsk polskich na kierunku mińskim. **8 SIERPNI**

– wojska polskie zajmują Mińsk Białoruski. **9 SIERPNI** – ataman Ukraińskiej Republiki Ludowej Semen Petlura wystosował do Piłsudskiego list proponujący porozumienie polsko-ukraińskie

i wspólną walkę przeciw

bolszewikom. Rozmowy trwają kilka miesięcy. **WRZESIEŃ** – por. Jan Kowalewski łamie szyfr, którym kodowane są radiodepesze dowództwa Armii Czerwonej. Sukces polskiego kryptoanalityka ma istotny wpływ na dalszy przebieg wojny. Od tej pory Polacy czytają korespondencję między sowieckimi sztabami.

1920

3 STYCZNIA – Polacy wspólnie z siłami łotewskimi, realizując uzgodnienia z rządem Łotwy, zdobywają Dyneburg, następnie dowództwo polskie przekazuje miasto Łotwie. **5 MARCA** – zakończenie operacji mozyrskiej, rozpoczętej kilka dni wcześniej

akcji zaczepnej sił polskich na Polesiu. **21 KWIETNIA** – po kilku miesiącach rokowań podpisano umowę pomiędzy atamanem Semenem Petlurą, reprezentującym Dyrektoriat Ukraińskiej Republiki Ludowej i Naczelnikiem Państwa Józefem Piłsudskim. Początek militarno-politycznego sojuszu polsko-ukraińskiego. **25 KWIETNIA** – początek operacji kijowskiej, wspólnej ofensywy Wojska Polskiego i oddziałów ukraińskich, mającej na celu zajęcie Kijowa. **7 MAJA** – do centrum Kijowa wjeżdża tramwajem patrol 1. pułku szwoleżerów. Miasto zajmują: 1. Dywizja Piechoty Legionów, 15. DP, szwadron z Pułku Ułanów Tatarskich i oddziały ukraińskie. **14 MAJA** – rusza ofensywa Frontu Zachodniego Armii Czerwonej, która miała zachwiać tronem sił polskich na Białorusi. Wojska polskiego Frontu Litewsko-Białoruskiego (1. i 4. Armia) dowodzone przez gen. Szeptyckiego odpierają atak, czego efektem jest dwumiesięczny zastój na froncie białoruskim. **26 MAJA** – początek bolszewickiej kontrofensywy na Ukrainie. **27 MAJA** – uderzenie pospiesznie ściągniętej z Kaukazu 1. Armii Konnej Siemiona Budionnego, która pod Żywotowem przełamuje polską obronę. **5 CZERWCA** – dywizje *Konarmii* Budionnego prowadzą pod Samorodkiem krwawe walki z broniącym się bohatersko 19. pułkiem piechoty. **7 CZERWCA** – w Berdyczowie kozacy Budionnego palą Szpital Polowy nr 505 Wojska Polskiego, mordując rannych i cały personel (ginie ok. 600 osób).

PLAKAT JAŚNIE WIELMOŻNA POLSKA – OSTATNI PIĘS ENTENTY. Polscy panowie chcą zdusić robotniczo-chłopską Rosję! Śmierć jaśnie wielmożnym panom. (MWP)

10 CZERWCA – Józef Piłsudski nakazuje rozpoczęcie odwrotu z Kijowa. **LATO** – W Gdańsku niemieccy portowcy odmawiają cumowania statków z pomocą dla Polski. Czescy kolejarze w Brnie opóźniają dojazdy transportów z bronią dla Wojska Polskiego. Inspirowane przez partie komunistyczne w Europie akcje strajkowe wręcz uniemożliwiają udzielanie pomocy wojskowej Polsce. **2 LIPCA** – Michaił Tuchaczewski wydaje do swych żołnierzy słynną dyrektywę 1896: ...po trupie Polski wiedzie droga do ogólnego wszechświatowego pożaru.... **4 LIPCA** – rozpoczęcie ofensywy Frontu Zachodniego Armii Czerwonej Michaiła Tuchaczewskiego. **14 LIPCA** – bolszewicy ponownie w Wilnie, które następnie przekazują Litwie (kowieńskiej). **23 LIPCA** – Biuro Polskie przy Komitecie Centralnym Partii Bolszewików zostaje przekształcone w Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski (*Polrewkom*). W skład Komitetu weszli m.in. Feliks Dzierżyński, Julian Marchlewski, Józef Unszlicht i Feliks Kon. **28 LIPCA** – Armia Czerwona zajmuje prawie bez wystrzału opuszczony przez Polaków Białystok. **30 LIPCA** – w Białymstoku *Polrewkom* zapowiedział powstanie Polskiej Republiki Rad. Członkowie Komitetu podążają za nawałą Armii Czerwonej pociągami specjalnym – planowali triumfalny wjazd do Warszawy, ostatecznie docierają do Wyszkowa. **13-15 SIERPNI** – Radzymin kilkakrotnie przechodzi z rąk do rąk. **14 SIERPNI** – moskiewska „Prawda” publikuje odezwę Rady Komisarzy Ludowych skierowaną do Niemców. W odezwie mowa jest o utrzymaniu przez Niemcy granic sprzed 1914 roku (czyli dużej części ziem polskich). **14 SIERPNI** – w bitwie pod Ossowem, podczas niesienia kapłańskiej posługi ginie ks. Ignacy Skorupka. **14 SIERPNI**

JEGO PROGRAM

„Zaprzęgnę was, paliaczki.
Do bolszewickiej taczki!
Ciagnąć ja, nuże, psy!
Lud będzie moim rabem.
Już jadę z groźnym sztabem.
Aż ziemia wokół drży!

W czerwonej czercwyczajce
Baskiry i Kitejce
Sprawować będą rząd!
Komisarz przy stupajce
Da wolę swej nahajce.
Gdy wezwie was na sąd!

Wio! Ciagnąć, robociarze!
Sowdepski pan wam każe.
By pełzać mu u stóp.
Już droga niedaleka:
Za Krew i trud was czeka
Braterstwo – bratni grób!

– rozpoczyna się nad Wkrą kontrofensywa 5. Armii Wojska Polskiego dowodzonej przez gen. Władysława Sikorskiego. **16 SIERPNI** – uderzenie znad Wieprza, na sowieckie tyły rusza wielka polska kontrofensywa. **17 SIERPNI** – na stacji kolejowej w Zadwórze 330 harcerzy i ochotników broni podejść do Lwowa. W walce z *Konarmią* Budionnego ginie 316 obrońców. Starcie zyskuje miano „Polskie Termopile”. Bezpośrednim rezultatem tej m.in. potyczki jest rezygnacja Budionnego ze zdobywania Lwowa. **18 SIERPNI** – 15. Dywizja Kawalerii z Korpusu Gaj Chana atakuje Płock, mieszkańcy i harcerze bohatersko bronią miasta. W ostatniej chwili z odsieczą przybywają polskie oddziały. We wrześniu 1921 roku

miasto zostanie odznaczone przez Marszałka Piłsudskiego Krzyżem Walecznych. **22 SIERPNI** – w pościgu za bolszewikami oddziały Wojska Polskiego po ciężkich walkach wkraczają do Białegostoku i Brześcia nad Bugiem. **25 SIERPNI** – sowiecka 4. Armia i III Korpus Kawalerii Gaj Chana uciekają do Prus Wschodnich, gdzie zostają internowane – jest to koniec Bitwy Warszawskiej. **31 SIERPNI** – Polacy otaczają wycofującą się *Konarmię* Budionnego pod miejscowością Komarów. Ostatnia w dziejach wielka bitwa kawaleryjska i wielkie zwycięstwo naszej jazdy. **20-28 WRZEŚNIA** – operacja niemieńska, której celem jest rozbięcie wojsk Tuchaczewskiego usiłujących ponownie się formować po Bitwie Warszawskiej. **26 WRZEŚNIA**

– Polacy odbijają Grodno. **8 PAŹDZIERNIKA** – żołnierze gen. Lucjana Żeligowskiego, jakoby bez wiedzy Naczelnego Wodza (tzw. bunt Żeligowskiego), wypierają oddziały Litwy (kowieńskiej) z Wilna. **12 PAŹDZIERNIKA** – podpisanie rozejmu polsko-sowieckiego. **18 PAŹDZIERNIKA** – wejście rozejmu w życie – koniec zwycięskiej wojny.

1921

18 MARCA – po kilkumiesięcznych rozmowach w Rydze przedstawiciele Rzeczypospolitej Polskiej oraz Rosji i Ukrainy Sowieckiej podpisują traktat pokojowy. Bolszewicy zaatakują ponownie po upływie 18 lat i sześciu miesięcy. opr. Przemysław Dąbek (MWP)

Wystawa została zrealizowana dzięki dofinansowaniu ze środków m.st. Warszawy

PATRONAT:
Burmistrz Dzielnicy
Warszawa Żoliborz

Organizator:

stowarzyszenie
wolnego słowa
www.sws.org.pl

Współorganizatorzy:

Sonariusz i teksty:
dr Robert GAWROŃSKI
Scenografia:
Teresa KOPCZYŃSKA
Opis graficzny:
Jacek GRZYBSKI
Redakcja: ZESPÓŁ
Druk: www.andrus.com.pl

